

MALI PRINC

I poglavlje

Kad mi je bilo šest godina, video sam jednom prilikom veličanstvenu sliku u nekoj knjizi o prašumi koja se zvala "Istinite priče". Slika je predstavljala zmijskog cara kako guta neku zver. Evo toga crteža.

U knjizi je pisalo "Zmijski car guta svoju žrtvu celu, ne žvačući je. Posle toga nije u stanju da se kreće i spava šest meseci dok je ne svari".

Mnogo sam tada razmišljao o pustolovinama u prašumi i uspeo sam da olovkom u boji nacrtam svoj prvi crtež.

Moj crtež broj 1. Izgledao je ovako:

Pokazivao sam svoje remek-delo odraslim osobama i pitao ih da li se plaše moga crteža.

One su mi odgovarale: "Zašto bi smo se plašili jednog šešira?"

Moj crtež nije predstavljao šešir. On je predstavljao zmijskog cara koji je progutao slona. Nacrtao sam tada zmijskog cara iznutra, kako bi odrasle osobe mogle da shvate. Njima su uvek potrebna objašnjenja.

Moj crtež broj 2 izgledao je ovako:

Odrasli su me savetovali da se ostavim crtanja zmijskog cara spolja i iznutra i da se pozabazim geografijom, istorijom, računom i gramatikom. I tako sam u šestoj godini napustio sjajnu slikarsku budućnost. Bio sam obeshrabren neuspehom svoga crteža broj 1 i svog crteža broj 2. Odrasle osobe nikada nista ne shvataju same, a decu zamara da ima stalno daju objašnjenja.

Morao sam, dakle, da izaberem neki drugi poziv i naučio sam da upravljam avionom. Leteo sam svuda pomalo. A geografija mi je, to je tačno, mnogo koristila. Umeo sam na prvi pogled da razlikujem Kinu od Arizone. A to je vrlo korisno ako čovek zaluta noću.

Tako sam, tokom života, često dolazio u dodir sa mnoštvom ozbiljnih ljudi. Dugo sam živeo među odraslima. Video sam ih sasvim izbliza. To nije mnogo popravilo moje mišljenje o njima.

Kada bih srećo nekoga od njih ko bi mi izgledao malo bistriji, iskušavao sam ga svojim crtežom broj 1, koji sam stalno čuvao. Želeo sam da saznam da li on zaista shvata. Ali on bi mi uvek odgovarao: "To je šešir". Tada mu ne bih pričao ni o zmijskom caru, ni o prašumi, ni o zvezdama. Spustio bih se do njega. Govorio bih mu o bridžu, o golfu, o politici i o mašnjama. I odrasla osoba bi bila veoma zadovoljna što se upoznala sa tako razboritim čovekom.

II poglavlje

Tako sam ziveo sam, bez igde ikoga s kime bih mogao istinski da porazgovaram, sve dok mi se, pre šest godina, nije desio kvar na motoru u pustinji Sahari. Nesto se bilo slomilo u mom motoru. A kako nisam vodio ni mehanicara ni putnike, spremao sam se da pokusam da sasvim sam izvršim jednu tesku opravku. To je za mene bilo pitanje života ili smrti. Imao sam pijace vode jedva za osam dana.

Prve večeri zaspao sam na pesku hiljadu milja daleko od naseljenog mesta. Bio sam usamljeniji od makog brodolomnika na splavu nasred okeana. Mozete onda zamisliti moje iznenađenje kad me je u zori probudio neki cudan glasić. Govorio je:

Molim vas... nacrtaj mi ovcu!

-A!

-Nacrtaj mi ovcu....

Skocio sam na noge kao gromom pogodjen. Dobro sam protrljao oci. Dobro sam pogledao. I video sam

sasvim neobicnog coveculjka koji me je ozbiljno posmatrao. Evo njegovog najboljeg portreta koji sam, kasnije, uspeo da nacrtam. Ali moj crtez nije, naravno, ni izdaleka tako zanosan kao sam uzor. To nije moja greska. Odrasle osobe su me, kada mi je bilo sest godina, obeshrabrile u mom slikarskom pozivu, te tako nisam nista naucio da nacrtam, sem zmijskog cara spolja i iznutra.

Gledao sam, dakle, ovo prividjenje sirom otvorenih ociju. Ne zaboravite da sam se nalazio hiljadu milja daleko od bilo kog naselja. A moj coveculjak nije mi izgledao ni zalutao, ni mrtav umoran, ni mrtav gladan, ni mrtav zedan, ni smrtno uplasen. Nije nimalo licio na dete izgubljeno usred pustinje, hiljadu milja daleko od bilo kog naselja. Kada sam najzad uspeo da progovorim, rekao sam mu:

-Ali... sta ti radis ovde?

On mi tada ponovi, sasvim tiho, kao nesto veoma ozbiljno:

-Molim vas.. nacrtaj mi jednu ovcu...

Kada tajanstvenost deluje suvise snazno, covek se ne usuduje da ne poslusa. Ma koliko sve to izgledalo besmisleno hiljadama milja daleko od nastanjenog mesta i u smrtnoj opasnosti, izvadio sam iz dzepa hartiju i naliv-pero. Ali tada se setih da sam u zivotu pre svega ucio geografiju, istoriju, racun i gramatiku, te rekoh coveculjku (malo mrzovoljno) da ne znam da crtam. On mi odgovori:

-Ne mari, nacrtaj mi ovcu.

Kako nikad nisam nacrtao ovcu, napravio sam za njega ponovo jedan od ona dva crteza, koja sam jedina bio u stanju da nacrtam. Onaj sto predstavlja zmijskog cara spolja. I bio sam prenerazen kad sam cuo kako mi coveculjak odgovara:

-Ne! Ne! Ja necu slona u zmijskom caru. Zmijski car je vrlo opasan, a slon je vrlo glomazan. Kod mene je sve tako malo. Treba mi ovca. Nacrtaj mi ovcu.

Tada sam poceo da crtam.

On je pazljivo posmatrao, a zatim rece:-Ne! Ta je vec sasvim bolesna. Nacrtaj mi neku drugu.

Crtao sam dalje.

Moj prijatelj se nasmesi umiljato, sa blagonaklonoscu:

-Vidis dobro i sam... to nije ovca, to je ovan. Ima rogove...

Ponovih dakle jos jednom svoj crtez.

Ali i on je bio odbijen, kao i prethodni:

-Ta je opet suvise stara. Ja hocu ovcu koja dugo zivi.

Tada, nemajuci vise strpljenja, posto sam se zurio da rasklopim svoj motor, nazvrljah crtez.

I dobacih:

-Ovo je kutija. Ovca koju zelis je unutra.

Bio sam vrlo iznenadjen kad sam video da se lice mog malog sudije ozarilo:

-To je upravo ono sto sam hteo! Mislis li da ce toj ovci biti potrebno mnogo trave?

-Zasto?

-Zato sto je kod mene sve tako malo...

-To ce joj sigurno biti dovoljno. Dao sam ti jednu sasvim malu ovcu.

On se nagnu nad crtez:

-Nije bas tako mala... Gle! Zaspala je...

Eto, tako sam se upoznao sa malim princom.

III poglavlje

Trebalo mi je dosta vremena da shvatim odakle je dosao. Mali princ, koji mi je postavljao mnogo pitanja, kao da nikad nije cuo moja. Recii izgovorene slucajno, malo-pomalo su mi sve otkrile. Tako, kad je prvi put spazio moj avion (necu da crtam svoj avion, te je isuvise tezak crtez za mene) on me upita:

-Kakva je to stvar?

-To nije stvar. To leti. To je avion. To je moj avion.

Bio sam ponosan da mu ispricam kako letim. Tada on uzviknu:

-Kako! Ti si pao sa neba!

-Da, priznadoh skromno.

-O! Kako je to cudno...

I mali princ se nasmeja grohotom, sto me je mnogo naljutilo. Zelim da ljudi ozbiljno shvataju moje neprilike. Zatim on nastavi:

-Znaci da i ti dolazis sa neba! Sa koje si planete?

Tracak svetlosti kao da osvetli tajnu njegovog prisustva, te ga upitah iznenada:

-Ti, dakle, dolazis sa neke druge planete?

Ali on ne odgovori. Klimao je lagano glavom gledajuci moj avion:

-Da, zbilja, u ovome nisi mogao doci iz velike daljine...

I on utonu u sanjarenje koje potraja dugo. Zatim, izvadi iz dzepa svoju ovcu i predade se posmatranju svoga blaga.

Mozete zamisliti koliko je radoznalosti probudilo u meni to polupoverljivo saopstenje o "drugim planetama". Nastojao sam da o tome saznam sto vise:

-Odakle dolazis, malisa? Gde je to "kod tebe"? Kuda hoces da odneses svoju ovcu?

On mi odgovori posle dubokog cutanja:

-Kutija koja si mi dao ima tu dobru stranu sto moze nocu da joj posluzi kao kuca.

-Naravno. I ako si dobar, dobices i konopac da je danju vezes. I kocic.

Izgleda da je taj predlog zgranuo malog princa:

-Da je vezem? Kakva cudna misao!

-Ali ako je ne vezes, odlutace, pa ce se izgubiti...

Moj prijatelj prasnu u smeh:

-Ali kud hoces da odluta?

-Ma kud. Pravo ispred sebe...

Tada mali princ primeti ozbiljno:

-Nista ne mari, kod mene je sve tako malo!

I sa malo tuge, mozda, dodade:

-Pravo ispred sebe daleko se ne stize

IV poglavlje

Tako sam saznao jos jednu veoma vaznu stvar: da je planeta na kojoj je roden jedva malo veca od neke kuce!

To me nije mnogo iznenadilo. Znao sam dobro da osim velikih planeta kakve su Zemlja, Jupiter, Mars, Venera, kojima su data imena, postoje na stotine drugih koje su ponekad tako male da se jedva mogu sagledati teleskopom. Kada neki astronom otkrije jednu od njih, on joj mesto imena daje broj. Nazove je na primer: "asteroid 3251".

Imam ozbiljnih razloga da verujem da je planeta sa koje je dosao mali princ asteroid B 612. Jedan turski astronom primetio je teleskopom taj asteroid 1909. godine, i to samo jedanput. On je tada svecano prikazao svoje otkrice na Medjunarodnom kongresu astronoma. Ali niko mu nije verovao zbog njegovog odela. Takve su odrasle osobe.

Srecom po asteroid B 612, neki turski diktator je, pod pretnjom smrti, nametnuo svom narodu evropski nacin odevanja. Astronom je ponovio svoj prikaz 1920. godine, vrlo otmeno obucen. I ovoga puta svi su bili njegovog misljenja.

Ispricao sam vam ove pojedinosti o asteroidu B 612 i poverio sam vam njegov broj, samo zbog odraslih osoba. Odrasle osobe vole brojeve. Kad im pricate o nekom novom prijatelju, nikad vas nece zapitati o onom sto je bitno. Nikad vam nece reci: "Kakva je boja njegova glasa? Koje su mu najomiljenije igre? Da li skuplja leptire?" Nego vas pitaju: "Koliko mu je godina? Koliko ima brace? Koliko je tezak? Koliko zaraduje njegov otac?" Tek tada smatraju da ga poznaju. Ako kazete odraslim osobama: "Video sam jednu lepu kucu od crvenih opeka sa geranijumom u prozorima i golubovima na krovu..." one nisu u stanju da zamisle tu kucu. Treba im reci: "Video sam kucu od sto hiljada franaka". Tada ce uzviknuti:

"Kako je lepa!"

Isto tako, kad bi ste im rekli: "Dokaz da je mali princ postojao je taj sto je bio divan, sto se smejaao i sto je zeleo da ima ovcu. Kad neko hoce da ima ovcu, to je dokaz da postoji", one bi slegnule ramenima i smatrale vas detetom. Ali ako im kazete: "Zvezda sa koje je on dosao jeste asteroid B 612" ubedicete ih i nece vam dalje dosadivati pitanjima. Takve su one. Ne treba ima zameriti. Deca treba da budu veoma popustljiva prema odraslim osobama.

Ali naravno, mi koji shvatamo zivot, mi ne marimo za brojeve. Voleo bih da sam ovu pricu pricao kao bajku. Voleo bih da sam kazao:

"Bio jednom jedan mali princ koji je ziveo na nekoj planeti jedva nesto vecoj od njega samog, i kome je bio potreban prijatelj..." Za one koji shvataju zivot, to bi izgledalo daleko istinitije.

Jer, ja ne volim da se moja knjiga cita površno. Ja sa toliko tuge pricam ove uspomene. Prošlo je vec sest godina otkako je moj prijatelj otisao sa svojom ovcom. To sto ovde pokusavam da ga opisem, to je zato da ga ne bih zaboravio. Zalosno je zaboraviti prijatelja. Nemaju svi prijatelja. I ja mogu postati kao odrasli koji se zanimaju samo za brojeve. Zbog toga sam kupio kutiju sa bojicama i olovkama. Nije lako vratiti se crtanju, u mojim godinama, kada covek nikad nista nije pokusao da nacрта sem zmijskog cara spolja i iznutra, i to u svojoj sestoj godini! Potrudicu se, naravno, da nacrtam njegov lik sto je moguće vernije. Ali nisam sasvim siguran da cu pogoditi. Jedan crtez i uspe nekako, ali drugi ne lici vise. Isto se tako malo varam i u pogledu rasta. Na ovoj slici mali princ je suvise visok. Na onoj suvise mali. Kolebam se malo i sto se tice boje njegovog odela. Onda nagadam, malo ovako, malo onako, kako znam. Prevaricu se, uostalom i u nekim znacajnijim pojedinostima. Ali, to mi treba oprostiti. Moj prijatelj mi nije nista objasnjavao. Mozda je verovao da licim na njega. Ali ja, na zalost, ne umem da vidim ovcu kroz kutiju. Mozda sam pomalo slican odraslim osobama. Mora da sam ostario.

V poglavlje

Svakog dana saznavao sam ponesto o planeti, o odlasku, o putovanju. To je dolazilo sasvim lagano, kako bi mi palo na pamet. Tako sam, treceg dana, cuo uzbudljivu pricu o baobabima.

I ovoga puta bilo je to zahvaljujuci ovci, jer me mali princ, kao obuzet nekom ozbiljnom sumnjom, iznenada upita:

-Istina je, zar ne, da ovce jedu siblje?

-Da, to je istina.

-Ah! zadovoljan sam.

Nisam razumeo zasto je tako vazno sto ovce jedu siblje. Ali mali princ dodade:

-Prema tome, one jedu i baobabe.

Skrenuh paznju malom princu da baobabi nisu siblje, vec drvece veliko kao crkva, i da, cak i kad bi sa sobom poveo citavo krdo slonova, ti slonovi ne bi bili kadri da izadju na kraj ni sa jednim jedinim baobabom.

Pomisao na krdo slonova zasmeha malog princa.

-Trebalo bi ih naslagati jedne na druge...Ali mudro primeti:

-I baobabi su mali pre no sto porastu.

-To je tacno. Ali zasto hoces da tvoje ovce pojedu male baobabe?

On mi odgovori: "Idi, molim te!" kao da je to sasvim jasno. Morao sam mnogo da se napregnem da bih sve to razumeo.

I zbilja na planeti malog princa bilo je, kao i na svim drugim planetama, plemenita bilja i korova. Prema tome, dobrog semena plemenitog bilja, a loseg semena korova. Ali seme je nevidljivo. Ono spava skriveno u zemlji sve dokle dok mu ne padne na pamet da se probudi. Tada se ono isteze i tera najpre plasljivo prema suncu jedan carobni mali bezazleni izdanak. Ako je u pitanju izdanak rotkvice ili ruze, mozemo ga slobodno pustiti da raste. Ali ako je u pitanju korov, moramo ga odmah iscupati, cim ga prepoznamo. Na planeti malog princa bilo je strasnog semenja... to je bilo semenje baobaba. Tle na njegovoj planeti bilo ga je prepuno. A ako baobama ne iscupamo na vreme, nikada ga se ne mozemo

osloboditi. On preplavi celu planetu. Razriva je svojim korenjem. I ako je planeta veoma mala, a baobaba ima u velikom broju, ona ce se rasprsnuti.

"To je pitanje reda, rekao mi je kasnije mali princ. Kada covek završi svoje jutarnje udesavanje, treba pazljivo da uredi i planetu. Treba redovno cupati baobabe cim se pocnu razlikovati od ruza, na koje mnogo lice kada su sasvim mladi. To je vrlo dosadan posao, ali veoma lak." Jednog dana me je posavetovao da se potrudim i da nacinim lep crtez ne bi li to usadio nasoj deci u glavu. "Ako budu jednog dana putovali, rece mi on, to im moze koristiti. Ponekad nije zgoreg odloziti svoj posao za kasnije. Ali kad su u pitanju baobabi, to je uvek strasna nesreca. Ponavao sam jednu planetu na kojoj je stanovao neki lenjivac. On je propustio da iscupa tri siblije..."

I prema uputstvima malog princa, nacrtao sam tu planetu. Ne volim da zauzimam stav propovednika. Ali opasnost od baobaba je tako malo poznata, one koji zalutaju na neki asteroid vrebaju tako velike nesrece da sam ovoga puta napravio izuzetak i prestao da se uzdrzavam. Rekoh: "Deco, cuvajte se baobaba!" Na tom crtezu sam toliko radio samo zato da bih svoje prijatelje upozorio na opasnost koja i njima i meni vec dugo vremena lebdi nad glavom, iako nismo toga svesni. Nauk, koji sam im dao, vredeo je truda. Mozda ce te se pitati: Zasto u ovoj knjizi nema i drugih isto tako velicanstvenih crteza kao sto je crtez baobaba? Odgovor je sasvim jednostavan: Pokusao sam, ali nisam uspeo. Kad sam crtao baobabe, bio sam nadahnut osecanjem da se ne sme odlagati.

VI poglavlje

Ah! mali prince, razumeo sam, najzad tvoj mali zivot pun sete. Uzivanje u blagim suncevima zalascima bilo je dugo vremena jedina tvoja razonoda. Ovu novu pojedinost saznao sam cetvrtog dana ujutru, kada si mi rekao:

-Veoma volim zalaske sunca. Hajdemo da gledamo suncev zalazak...

-Ali treba cekati...

-Sta treba cekati?

-Cekati da sunce pocne da zalazi.

Bio si najpre vrlo iznenadjen, a zatim si se nasmejao samom sebi. I rekao si mi:

-Stalno mislim da sam kod kuce!

Doista. Kad je u Sjedinjenim Americkim Drzavama podne, ceo svet zna da u Francuskoj sunce zalazi.

Bilo bi dovoljno preleti za minut u Francusku da bi smo prisustvovali suncevom zalasku. Na zalost, Francuska je isuvisle daleko. Ali na tvojoj maloj planeti bilo je dovoljno da svoju stolicu puvuces nekoliko koraka i da posmatras suton kad god zazelis...

-Jednog dana video sam cetdeset i tri puta kako sunce zalazi!

A malo posle si dodao:

-Znas... kad je covek tuzan onda voli zalaske sunca...

-Zar si bio toliko tuzan onog dana kad je sunce zalazilo cetdeset i tri puta?

Ali mali princ ne odgovori.

VII poglavlje

Petog dana, opet zahvaljujuci ovci, tajna zivota malog princa bila mi je rasvetljena. Zapitao me je iznenada, bez uvoda, kao o necem o cemu je dugo cutke razmisljao:

-Ako ovca jede siblije, znaci li da jede isto tako i cvece?

-Ovca jede sve na sta naide.

-Cak i cvece sa trnjem?

-Da, cak i cvece sa trnjem.

-Cemu onda sluzi trnje?

Nisam znao. Bio sam tada vrlo zauzet pokusavajući da odvrnem neki jako zavrnut klin na mom motoru.

Bio sam veoma zabrinut jer mi je kvar poceo da izgleda sasvim ozbiljan, pijaca voda koja je nestajala ulivala mi je strah od najgoreg.

-Cemu sluzi trnje?

Mali princ nije nikad odustajao od pitanja koje bi jednom postavio. Klin me je ljutio, te sam mu odgovorio prvo sto mi je palo na pamet:

-Trnje ne sluzi nicem, to je cista pakost od strane cveca!

-Ah!

Ali posle kratkog cutanja dobaci mi gotovo ozlojedjeno:

-Ne verujem ti! Cvece je slabo. Ono je bezazleno. Ono se obezbedjuje kako zna. Veruje da je strasno sa svojim trnjem...

Nisam nista odgovorio. Tog trenutka mislio sam: "Ako se ovaj klin bude i dalje opirao izbicu ga jednim udarcem cekica." Mali princ me ponovo prekide u razmisljanju:

-A da li ti mislis da cvece...

-Ne! Ne! Nista ja ne mislim! odgovorio sam prvo sto mi je palo na pamet. Ja sam zauzet ozbiljnim stvarima!

Pogleda me prenerazeno.

-Ozbiljnim stvarima!

Video me je, sa cekicem u ruci i prstima crnim od kolomaza, nagnutog nad predet koji mu je izgledao vrlo ruzan.

-Govoris kao odrasle osobe!

Malo sam se zastideo. Ali, on nemilosrdo nastavi:

-Ti sve brkas... sve si smesao!

Bio je zaista veoma ljut. Zatresao je glavom a njegova zlatna kosa leprsala je na vetru:

-Poznajem planetu na kojoj zivi neki crveni debeljko. Nikad nije pomirisao cvet. Nikad nije pogledao zvezdu. Nikad nije nikoga voleo. Nikad nista drugo nije radio, samo je racunao... I po ceo dan ponavlja kao i ti: "Ja sam ozbiljan covek! Ja sam ozbiljan covek!" i pri tom se sav nadima od ponosa. Ali to nije covek, to je pecurka.

-Sta?

-Pecurka!

Mali princ je sada bio bled od besa.

-Milionima godina cvece stvara trnje. Milionima godina ovce ipak jedu cvece. Zar nije ozbiljno ako pokusamo da shvatimo zasto se cvece toliko trudi da stvori trnje koje nicemu ne sluzi. Zar nije vazan rat izmedu ovaca i cveca? Zar to nije ozbiljnije i vaznije od racuna nekog crvenog debeljka? I ako ja poznajem jedan jedinstveni cvet, koga nema nigde sem na mojoj planeti, i koji jedna mala ovca moze da unisti u jednom trenu, prosto tako, jednog jutra, cak i ne shvatajuci sta cini, zar to nije vazno! On pocrvene, zatim nastavi:

-Ako neko voli jedan cvet koji postoji samo na jednoj medu milionima zvezda, to je dovoljno da bude srecan kada ih posmatra. On kaze sebi: "Moj cvet je negde tamo..." Ali ako ovca pojede cvet, to je za njega kao da su se odjednom sve zvezdeugasile. I zar to nije vazno!

Nije mogao vise nista da kaze. Iznenada je zajecao. Noc se spustila. Bacio sam alat. Nije mi vise bilo stalo do mog cekica, do klina, do zedji i smrti. Na jednoj zvezdi, na jednoj planeti, na mojoj, na Zemlji, postojao je jedan mali princ koga je trebalo utesiti. Uzeo sam ga u narucje. Ljuskao sam ga. Govorio sam mu: "Cvet koji volis nije u opasnosti... Nacrtacu tvojoj ovci brnjicu... Nacrtacu tvome cvetu oklop... Ja..." Nisam vise znao sta da kazem. Osecao sam se veoma nesrpetan. Nisam znao kako da mu pridem, kako da mu se priblizim. Tajanstvena je zemlja suza.

VIII poglavlje

Ubrzo sam bolje upoznao taj cvet. Na planeti malog princa bilo je uvek jednostavnog cveca, ukrasenog samo jednim redom krunicnih listica, koje nije zauzimalo mnogo mesta, i nije nikome smetalo. Ono bi se

pojavio jednog jutra u travi, zatim bi uvenulo uvece. Ali ovaj cvet iznikao je jednoga dana iz neke semenke, donete neznano otkuda, i mali princ je vrlo brizljivo nadgledao izdanak koji nije licio na druge. To je mogla biti neka nova vrsta baobaba. Ali ubrzo prestade da raste i poce da pupi. Mali princ, koji je prisustvovao razvoju tog ogromnog pupoljka, osecao je da ce iz njega iznici cudesno privedenje, ali cvet nikako da dovrši ulepsavanje u zaklonu svoje zelene sobe. Brizljivo je birao boje. Oblacio se polako, dodavao je jedan po jedan listic. Nije hteo da izide sav zguzvan kao bulka. Hteo je da se pojavi u punom sjaju svoje lepote. Eh! naravno. Bio je to vrlo razmetljiv cvet. Njegovo tajanstveno udesavanje trajalo je, dakle, danima i danima. A onda, jednog jutra, upravo u trenutku kada se sunce radalo, on se pokazao. I ruza, koja je tacno sve pripremila, rece zevajuci:

-Ah! Tek sto sam se probudila... Molim vas oprostite... Jos se nisam ocesljala...

Tada se mali princ nije mogao uzdrzati od divljenja:

-Kako ste lepi!

-Zar ne, odgovori slatko ruza. I rodila sam se u isto vreme kad i sunce...

Mali princ shvati odmah da nije narocito skromna, ali bila je tako dirljiva!

-Cini mi se da je vreme dorucku, dodala je uskoro, budite dobri i mislite na mene...

I mali princ, sav zbunjjen, potrazio je vedro sa vodom, i zalio ruzu.

Tako ga je vrlo brzo pocela da mucu svojom malo podozrivom tastinom. Jednog dana, na primer, govoreci o svoja cetiri trna, rekla je malom princu:

-Mogu doci tigrovi sa svojim kandzama!

-Na mojoj planeti nema tigrova, odvratio je mali princ, a zatim, tigrovi ne jedu travu.

-Ja nisam trava, odgovori slatko ruza.

-Oprostite mi...

-Ja se uopste ne bojim tigrova, ali uzasavam se promaje. Zar nemate neki zaklon?

-Uzasavati se promaje... to nije velika sreca za jednu biljku, primetio je mali princ. Ova ruza mnogo zanoveta...

-Uvece ce te me stavljati pod stakleno zvono. Kod vas je vrlo hladno. Niste na dobrom mestu. Tamo, odakle ja dolazim...

Ali je ucutala. Dosla je u vidu semenke. Nije mogla nista da zna o drugim svetovima. Ponizena sto je dopustila da je iznenade kako priprema tako naivnu laz, nakasljala se dva-tri puta da bi dokazala malom princu da nije u pravu:

-A zaklon?

-Upravo sam hteo da odem da ga potrazim, ali ste mi vi nesto govorili!

Ona tada poce jace da kaslje da bi kod princa izazvala grizu savesti.

Tako je mali princ, i pored sve njene dobronamerne ljubavi, brzo posumnjao u nju. Ozbiljno je shvatio beznacajne reci i postao vrlo nesrecan.

"Nije trebalo da je slusam, poverio mi je jednog dana, ne treba nikad slusati ruze. Treba ih gledati i mirisati ih. Moja je obavila mirisom planetu, ali ja nisam znao u tome da uzivam. Ta prica o kandzama, koja me je toliko razdrazila, trebalo je da me gane..."

Jos mi je poverio:

"Nisam tada uopste nista shvatio! Trebalo je da je cenim po delima, a ne po recima. Omamljivala me mirisom i nadahnjivala me. Nisam smeo da pobegnem! Trebalo je da pogodim njena osecanja koja su se krila iza sitnih lukavosti. Ruze su tako pune protivurecnosti! Ali, bio sam isuvise mlad da bih umeo da je volim."

IX poglavlje

Cini mi se, da je za svoje bekstvo iskoristio seobu divljih ptica. Ujutru pred polazak, lepo je uredio svoju planetu. Brizljivo je ocistio zive vulkane. Imao je dva ziva vulkana. To je bilo sasvim zgodno za podgrevanje jutarnjeg dorucka. Imao je i jedan ugasen vulkan. Ali, kako je govorio: "Nikad se ne zna!"

Ocistio je, dakle, i taj ugaseni vulkan. Kad su dobro ocisceni, vulkani rade tiho i neprekidno, bez erupcija. Vulkanske erupcije su kao vatra u kaminu. Naravno, na nasoj Zemlji mi smo suvise mali da bi smo ocistili nase vulkane. Zbog toga nam stvaraju toliko neprijatnosti.

Mali princ je, pomalo setan, pocupao i poslednje izdanke baobaba. Verovao je da se nece vise nikad vratiti. Ali svi ti svakodnevni poslovi izgledali su mu toga jutra neobicno prijatni. A kad je poslednji put zalio ruzu, i spremao se da je stavi pod stakleno zvono, osetio je zelju da zaplace.

-Zbogom, rece on ruzi.

Ali ona mu ne odgovori.

-Zbogom, ponovi on.

Ruza se zakaslja. Ali ne stoga sto je nazebla.

-Bila sam glupa, rece ona najzad. Molim te oprost. Pokusaj da budes srecan.

Bio je iznenađen sto mu ne prebacuje. Stajao je, sav pometen, sa staklenim zvonom u ruci. Nije shvatao tu blagu neznost.

-Naravno, ja te volim, rece mu ruza. Moja je greska sto o tome nisi nista znao. To nema nikakvog znacaja. Ali i ti si bio glup kao i ja. Pokusaj da budes srecan... Ostavi to stakleno zvono. Ne zelim ga vise.

-Ali vetar...

-Nisam bas toliko nazebla... Svezi nocni vazduh ce mi prijati. Ja sam cvet.

-Ali zivotinje...

-Trebalo da podnesem dve ili tri gusenica, ako hocu da upoznam leptirove. Izgleda da je to tako lepo.

Inace, ko ce me posetiti? Ti ces biti daleko. Sto se tice velikih zivotinja, ne bojim se. Imam kandze.

I ona bezazleno pokazala svoja cetiri trna. Zatim dodade:

Ne odugovlaci toliko, to je nesnosno. Resio si da odes. Idi.

Jer nije htela da je mali princ vidi kako place. Bila je to veoma gorda ruza...

X poglavlje

On se nalazio u podrucju asteroida 325, 326, 327, 328, 329 i 330. Poceo je dakle da ih obilazi da bi tamo potrazio neko zanimanje i upotpunio svoje znanje.

Na prvom je stanovao neki kralj. On je zasedao, odeven u purpur i hermelin, na jednom vrlo jednostavnom pa ipak velicanstvenom prestolu.

-Ah! Evo jednog podanika, uzviknu kralj kad je primetio malog princa.

A mali princ se zapita:

"Kako me je mogao poznati kad me jos nikad nije video?"

Nije znao da je za kraljeve svet vrlo uprosćen. Svi ljudi za njih su podanici.

-Priblizi se da te bolje vidim, rece mu kralj koji je bio vrlo gord da nekome bude kralj.

Mali princ potrazi ocima gde bi seo, ali je cela planeta bila zakrcena velicanstvenim plastom od hermelina. Ostao je dakle stojeci, i kako je bio umoran, zevao je.

-Zevati u prisustvu kralja protivi se dvorskim propisima, rece mu vladar. Zabranjujem ti da zevas.

-Ne mogu da se uzdrzim, odgovori mali princ sav zbunjen. Dugo sam putovao i nisam spavao...

-U tom slucaju, rece mu kralj, zapovedam ti da zevas. Godinama vec nisam video nekoga kako zeva.

Zevanje je za mene retka stvar. Hajde! Zevaj jos! To je naredba.

-To me je uplasiло... ne mogu vise... rece mali princ porumenevsi.

-Hm! Hm! odgovori kralj. Onda ti... naređujem da cas zevas a cas...

Promrmljao je nesto i izgledao je zlovoljan.

Jer kralj je mnogo drzao do toga da njegov ugled bude postovan. Nije trpeo neposlušnost. Bio je to apsolutni vladar. Ali, kako je bio vrlo dobar, davao je razumne naredbe.

"Kad bih naredio, govorio je obicno, kad bih nekom generalu naredio da se pretvori u morskog pticu, i kad general ne bi poslusaо, to ne bi bila njegova greska. Bila bi to moja greska."

-Mogu li da sednem? raspitivao se bojazljivo mali princ.

-Naređujem ti da sednes, odgovori mu kralj, koji dostojanstveno privuce skut svog hermelinskog plasta.

Ali se mali princ iznenadio. Planeta je bila vrlo mala. Nad kim li je kralj vladao?

-Gospodaru, rece mu on... Molim vas da mi oprostite sto cu nesto da vas pitam...

-Naređujem ti da me pitas, pozuri se da kaze kralj.

-Gospodaru... nad kim vi vladate?

-Nad svim, odgovori kralj, sa najvecom jednostavnošcu.

-Nad svim?

Uzdržljivim pokretom kralj pokaza na svoju planetu, na druge planete i zvezde.

-Nad svim tim? rece mali princ.

-Nad svim tim... odgovori kralj.

Jer ne samo da je bio apsolutni vladar, vec i vasseljski vladar.

-I zvezde vas slusaju?

-Naravno, rece mu kralj. Slusaju na rec. Ja ne trpim neposlusnost.

Tolika moc zadivi malog princa. Kad bi je on imao, mogao bi da posmatra ne cetrdeset cetiri, vec sedamdeset dva ili cak sto, ili cak dvesta zalazaka sunca u jednom istom danu, a da nikad ne pomakne svoju stolicu. I kako je bio pomalo tuzan secajuci se svoje male napustene planete, usudi se da zatrazi od kralja jednu milost:

-Hteo bih da vidim zalazak sunca... Ucinite mi ti zadovoljstvo... Naredite suncu da zade...

-Kad bih naredio nekom generalu da leti od cveta do cveta kao leptir, ili da napise tragediju, ili da se pretvori u morsku pticu, a general ne izvrši primljenu zapovest, cija bi to bila krivica, moja ili njegova?

-Vasa, odgovori odlucno mali princ.

-Tacno. Od svakog treba zahtevati ono sto on moze da pruži, nastavi kralj. Ugled na prvom mestu pociva na razumu. Kad bih naredio svom narodu da se baci u more, on bi se pobunio. Ja imam prava da zahtevam poslusnost, jer su moje zapovedi razumne.

-A moj zalazak sunca? potseti ga mali princ koji nikada nije zaboravljao pitanje koje bi jednom postavio.

-Imaces svoj zalazak sunca. Zahtevacu ga. Ali, cekacu po mojoj nauci o vladanju, da za to budu potrebni uslovi.

-Kad ce to biti? raspitivao se mali princ.

-Hm! Hm! odgovori mu kralj koji najpre pogleda u jedan veliki kalendar, hm! hm! to ce biti, oko... oko... to ce biti veceras oko dvadeset do osam. I videces da me zbilja slusaju.

Mali princ poce da zeva. Zalio je sto nije dobio svoj zalazak sunca. A zatim, bilo mu je vec pomalo dosadno:

-Nemam sta da radim ovde, rece on kralju. Odlazim!

-Nemoj da ides, odgovori kralj koji je bio vrlo gord sto ima jednog podanika. Nemoj da ides, nacinicu te ministrom!

-Ministrom cega?

-Pa... pravde!

-Ali nemam kome da sudim!

-Ne zna se, rece mu kralj. Jos nisam obisao svoju kraljevinu. Veoma sam star, nemam mesta za kocije, a strasno me zamara da idem peske.

-Ah! Ali ja sam vec video, rece mali princ i naze se da baci jeda pogled na drugu stranu planete. Ni tamo nema nikoga.

-Onda ces suditi sam sebi, odgovori mu kralj. To je ono najteze. Mnogo je teze suditi samom sebi, nego drugima. Ako uspes sebi dobro da sudis, znaci da si istinski mudrac.

-Sebi mogu suditi gde bilo, rece mali princ. Nije potrebno da zivim ovde.

-Hm! Hm! rece kralj, ubeden sam da negde na mojoj planeti postoji jedan stari pacov. Cujem ga nocu.

Mozes suditi tom pacovu. S vremena na vreme osudices ga na smrt. Tako ce njegov zivot zavisiti od tvoje pravde. Ali ces ga svaki put pomilovati, da bi ga sacuvao. On je ovde jedini.

-Ali, odgovori mu mali princ, ja ne volim da izricem smrtne presude i zbilja hocu da odem.

-Ne, rece kralj.

Ali mali princ, posto je završio svoje pripreme, nije ni postojao hteo da ozalosti starog vladara:

-Ako Vase Velicanstvo zeli da ga poslušam bez pogovora, neka mi izda razumnu naredbu. Neke mi na primer naredi da otputujem za pun minut. Cini mi se da su uslovi povoljni...

Posto kralj nista ne odgovori, mali princ oklevase nekoliko trenutaka, a zatim uzdahnu i krenu.

-Imenujem te svojim ambasadorom, pozuri se da mu dovikne kralj.

Izgledao je vrlo strog.

"Odrasli su zbilja vrlo cudni", rece mali princ u sebi dok je putovao.

XI poglavlje

Na drugoj planeti ziveo je neki uobrazenko.

-Ah! Ah! Evo jednog obozavaoca, koji mi dolazi u posetu, uzviknu izdaleka uobrazenko, cim je spazio malog princa.

Jer za uobrazene ljude svi drugi ljudi su obozavaoci.

-Dobar dan, rece mali princ. Imate smesan sesir.

-Zato da bih mogao da pozdravljam, odgovori mu uobrazenko. Da bih mogao da otpozdravljam kad mi klicu. Na zalost ovde nikad niko ne prolazi.

-Zbilja? rece mali princ koji nije razumeo.

-Tapsi rukama, posavetova ga uobrazenko.

Mali princ poce da tapse rukama. Uobrazenko skromno otpozdravi dizuci sesir.

-Ovo je zabavnije od posete kralju, rece u sebi mali princ. I ponovo poce da tapse rukama. Uobrazenko ponovo otpozdravi dizuci sesir.

Posle pet minuta ovakve gimnastike, malog princa zamori jednolikost igre:

-Sta treba uciniti da sesir padne? upita on.

Ali uobrazenko ga nije cuo. Uobrazeni ljudi cuju samo pohvale.

-Da li mi se zaista mnogo divis? upita on malog princa.

-Sta znaci diviti se?

-Divi ti se znaci priznavati da sam ja najlepší, najbolje odeven, najbogatiji i najpametniji covek na ovoj planeti.

-Ali ti si sam na svojoj planeti!

-Ucini mi to zadovoljstvo! Divi mi se ipak!

-Divim ti se, rece mali princ, slezuci malo ramenima, ali zasto ti je to tako vazno?

I mali princ ode dalje.

"Odrasli su cudni, nema sta", rece on prosto samom sebi dok je putovao.

XII poglavlje

Na sledecoj planeti ziveo je pijanica. Ova poseta je bila veoma kratka, ali je malog princa duboko rastuzila.

-Sta ti tu radis? rece on pijanici, koga zatece cutljivog sa zbirkom praznih i zbirkom punih flasa ispred sebe.

-Pijem, odgovori pijanica turobno.

-Zasto pijes? upita ga mali princ.

-Da zaboravim, odgovori pijanica.

-Sta da zaboravis? raspitivao se mali princ koji ga je vec zalio.

-Da zaboravim da se stidim, priznade pijanica obarajuci glavu.

-Cega da se stidis? raspitivao se mali princ koji je zeleo da mu pomogne.

-Da se stidim sto pijem! završi pijanica i utonu konacno u cutanje.

I mali princ ode zbunjen.

"Odrasli su zaista vrlo, vrlo cudni", govorio je on u sebi dok je putovao.

XIII poglavlje

Na cetvrtoj planeti ziveo je poslovan covek. Taj je bio toliko zauzet da cak ni glavu nije podigao kada je mali princ stigao.

-Dobar dan, rece mu ovaj. Vasa cigareta se ugasila.

-Tri i dva su pet. Pet i sedam su dvanaest. Dvanaest i tri petnaest. Dobar dan. Petnaest i sedam su dvadeset dva. Dvadeset i dva i sest dvadeset osam. Nemam vremena da je ponovo zapalim. Dvadeset i sest i pet su trideset i jedan. Uf! To dakle cini pet stotina jedan milion sest stotina dvadeset i dve hiljade sedam stotina trideset i jedan.

-Pet stotina miliona cega?

-Sta? jos uvek si tu? Pet stotina jedan milion... ne znam vise... Imam toliko posla! Ja sam ozbiljan covek i ne bavim se budalastinama. Dva i pet su sedam...

-Pet stotina jedan milion cega? ponovi mali princ koji nikada u svom zivotu nije odustajao od pitanja koje bi jednom postavio.

Poslovni covek dize glavu:

-Za pedeset cetiri godine koliko stanujem na ovoj planeti, uznemirili su me samo tri puta. Prvi put je to bilo pre dvadeset dve godine, kad je neki gundelj pao bogzna otkuda. Pravio je strasnu buku i ja sam cetiri puta pogresio u sabiranju. Drugi put je to bilo pre jedanaest godina, kada sam oboleo od reume. Nedovoljno se krecem. Nemam vremena da tumaram. Ja sam ozbiljan covek. Treci put... eto sada! Rekao sam dakle pet stotina jedan milion...

-Milion cega?

Poslovni covek najzad shvati da nema nade da ce ga ostaviti na miru:

-Milion tih stvarcica koje se ponekad vide na nebu.

-Musica?

-Ma ne, stvarcica koje blistaju.

-Pcela?

-Ama ne. Zlatnih stvarcica nad kojima sanjare dangube. Ali ja sam ozbiljan covek! Ja nemam vremena za sanjarenje.

-Ah! Zvezda?

-Da, tako je. Zvezda.

-I, sta ti radis sa pet stotina miliona zvezda?

-Pet stotina jedan milion sest stotina dvadeset dve hiljade sedam stotina trideset i jedan. Ja sam ozbiljan covek, i tacan.

-I sta radis s tim zvezdama?

-Sta radim sa njima?

-Da.

-Nista. One su moje.

-Zvezde su tvoje?

-Da.

-Ali ja sam vec video jednog kralja koji...

-Kraljevi nemaju svojine. Oni "vladaju" nad necim. A to je velika razlika.

-Cemu ti to sluzi sto su zvezde tvoje?

-To me cini bogatim.

-A cemu ti sluzi sto si bogat?

-Da kupim druge zvezde, ako ih neko pronadje.

"Ovaj ovde, rece u sebi mali princ, rasuduje pomalo kao pijanica."

Medutim, on mu postavi jos neka pitanja:

-Kako zvezde mogu biti necije?

-Pa cije su one? odgovori mrzovoljno poslovni covek.

-Ne znam. Nicije.

-Onda su moje, posto sam ja prvi na njih pomislio.

-Zar je to dovoljno?

-Naravno. Kad nadjes dijamant koji nije niciji, on je tvoj. Kad pronades ostrvo koje nije nicije, ono je tvoje. Kad ti nesto prvom padne na pamet, ti svoju misao patentiras: ona je tvoja. A ja, ja sam prisvojio zvezde zato sto nikome pre mene nije palo na pamet da ih prisvoji.

-To je istina, rece mali princ. I sta radis s njima?

-Upravljam. Brojim ih i prebrojavam, rece poslovni covek. To je tesko. Ali ja sam ozbiljan covek!

Mali princ jos nije bio zadovoljan.

-Ali ako ja imam sal, mogu ga staviti oko vrata i odneti ga. Ako imam cvet, mogu ga uzbrati i odneti. A ti ne mozes da uzaberes zvezde.

-Ne, ali mogu da ih stavim u banku.

-Sta to znaci?

-Znaci da napisem na parcet u hartije broj mojih zvezda. Zatim tu hartiju zakljucam u fioku.

-I to je sve?

-To je dovoljno!

-To je zanimljivo, pomisli mali princ. To je cak pesnicki. Ali to nije sasvim ozbiljno.

Mali princ je o ozbiljnim stvarima mislio sasvim drukcije nego odrasle osobe.

-Ja, rece on jos, imam ruzu koji svakog dana zalivam. Imam i tri vulkana koje cistim jedanput nedeljno.

Jer cistim i onaj ugaseni. Nikad se ne zna. I za moje vulkane i za moju ruzu je korisno sto ih ja posedujem.

Ali ti nisi koristan zvezdama...

Poslovni covek otvori usta, ali nije imao sta da odgovori, i mali princ ode.

"Odrasli su zbilja sasvim neobicni", rece jednostavno mali princ u sebi dok je putovao.

XIV poglavlje

Peta planeta bila je vrlo cudna. Najmanja od svih. Na njoj je bilo upravo toliko mesta da se smeste jedan fenjer i covek koji ga pali. Mali princ nije nikako mogao sebi da objasni cemu sluze fenjer i fenjerdzija, negde na nebu, na nekoj planeti bez kuca i stanovnika. Ali rece on u sebi:

"Mozda je taj covek zbilja bezuman. Ipak, on je manje bezuman od kralja, od uobrazenka, od poslovnog coveka i od pijanice. Njegov posao ima bar nekog smisla. Kad upali svoj fenjer, to je kao da se rodila jedna nova zvezda ili jedan cvet. Kad ugasi fenjer, on uspavljuje cvet ili zvezdu. To je vrlo lepo zanimanje. To je zaista korisno jer je lepo."

Kad se iskrca na planetu, on sa postovanjem pozdravi fenjerdziju:

-Dobar dan. Zasto si ugasio svoj fenjer?

-Tako je naredjeno, odgovori covek. Dobar dan.

-Sta je naredjeno?

-Da ugasim svoj fenjer. Dobro vece.

I on ga ponovo zapali.

-Ali zasto si ga ponovo zapalio?

-Tako je naredjeno, odgovori on.

-Ne razumem, rece mali princ.

-Nema sta da se razume, rece fenjerdzija. Naredba je naredba. Dobar dan.

I on ugasi svoj fenjer.

Zatim obrisa celo crvenom kariranom maramicom.

-Strasan je to zanat. Nekada je imao smisla. Ujutru sam gasio a uvece palio. Ostali deo dana mogao sam

da se odmaram, a ostali deo noci da spavam...

-A, od tog vremena naredba se promenila?

-Naredba se nije promenila, rece covek. U tome i jeste tragedija! Planeta se iz godine u godinu sve brze i brze okrece, a naredna se ne menja!

-Pa, rece mali princ.

-Pa sada, kad se okrece jedanput u minuti, nemam vise ni sekunde odmora. Svakog minuta ga jedanput upalim i jedanput ugasm!

-To je smesno! Dani kod tebe traju jedan minut!

-Nije nimalo smesno, rece fenjerdzija. Prosao je citav mesec kako nas dvoje razgovaramo.

-Citav mesec?

-Da. Trideset minuta. Trideset dana! Dobro vece.

I on ponovo zapali svoj fenjer.

Mali princ ga pogleda; dopadao mu se taj covek koji je toliko postovao naredbu. Setio se zalazaka sunca za kojima je nekada isao povlaceuti svoju stolicu. Hteo je da pomogne svom prijatelju:

-Znas... poznat mi je jedan nacin da se odmoris kad budeš hteo...

-Hocu odmah, rece fenjerdzija.

Jer covek moze u isto vreme da se drzi naredbe i da bude lenj.

Mali princ produzi:

-Tvoja planeta je tako mala, da je mozes obici u tri koraka. Imas samo da ides sasvim lagano, pa da uvek budeš na suncu. Kad budeš hteo da se odmoris ti koracaj... i dan ce trajati koliko budeš zeleo.

-To mi ne pomaze bogzna koliko, rece fenjerdzija. Od svega u zivotu najvise volim spavanje.

-Steta, rece mali princ.

-Steta, rece fenjerdzija. Dobar dan.

I on ugasi svoj fenjer.

Ovog ovde, rece u sebi mali princ dok je proizvodjao svoj put, prezirali bi svi, i kralj, i uobrazenko, i pijanica, i poslovani covek. Medjutim to je jedini koji meni nije smesan. Mozda zbog toga sto se bavi necim drugim, a ne sobom.

On uzdahnu sa zaljenjem i rece sebi opet:

"Taj tu je jedini s kojim bih se mogao sprijateljiti. Ali je njegova planeta suvise mala. Nema mesta za dvojicu..."

Ali mali princ se nije usudivao da prizna sebi da je on u stvari zalio za tom blazenom planetom zbog njenih hiljadu cetiri stotine cetdeset suncevih zalazaka za dvadeset cetiri sata!

XV poglavlje

Sesta planeta bila je deset puta prostranija. Na njoj je stanovao neki stari Gospodin, koji je pisao ogromne knjige.

-Gle! Evo jednog istrazivaca! uzviknu on kad spazi malog princa.

Mali princ sede na sto malo zaduvan. Toliko je vec putovao!

-Odakle dolazis? upit ga stari Gospodin.

-Kakva je to debela knjiga? upita mali princ. Sta vi radite ovde?

-Ja sam geograf, rece stari Gospodin.

-Sta je to geograf?

-To je naucnik koji zna gde se nalaze mora, reke, gradovi, planine i pustinje.

-To je vrlo zanimljivo, rece mali princ. Najzad jedno pravo zanimanje! I on baci pogled oko sebe po geografskoj planeti. Jos nikada nije video tako velicanstvenu planetu.

-Vasa planeta je vrlo lepa. Ima li na njoj okeana?

-To ne mogu da znam, rece geograf.

-Ah! (Mali princ je bio razocaran.) A planina?

-Ne mogu ni to da znam, rece geograf.
-A gradova, reka i pustinja?
-Ni to ne mogu da znam, rece geograf.
-Ali vi ste geograf!
-Tacno rece geograf, ali ja nisam istrazivac. Nedostaju mi istrazivaci. Nece valjda geograf ici da broji gradove, reke, planine, mora, okeane i pustinje. Geograf je suvise vazna licnost da bi tumarao. On ne napusta svoju radnu sobu. On u njoj prima istrazivace. Ispituje ih i belezi njihove uspomene. I ako mu uspomene jednog od njih izgledaju zanimljive, geograf se raspituje o moralnoj vrednosti istrazivaca.
-A zasto?
-Zato sto bi istrazivac koji laze izazvao velike nesrece u geografskim knjigama. A isto tako i istrazivac koji mnogo pije.
-A zasto?
-Zato sto pijanice sve vide dvostruko. I tako bi geograf zabelezio dve planine tamo gde postoji jedna.
-Poznajem nekog, rece mali princ, ko bi bio rdjav istrazivac.
-Mozda. Dakle, kada moralna vrednost istrazivaca izgleda dobra, onda se ispituje njegovo otkrice.
-Ide se na lice mesta?
-Ne. To je suvise zamrseno. Ali se trazi od istrazivaca da pribavi dokaze. Ako je u pitanju, na primer, otkrice neke velike planine, onda se od njega trazi da donese odatle veliko kamenje.
Geograf se najednom uzbudi.
-Ali ti, ti dolazis izdaleka! Ti si istrazivac. Opisi mi svoju planetu!
I geograf, otvorivsi svoju ogromnu knjigu zarezao olovku. Kazivanja istrazivaca najpre se zapisuju olovkom. Da bi se zapisalo mastilom cekao se da istrazivac podnese dokaze.
-Dakle? upita geograf.
-Oh! kod mene, rece mali princ, nije narocito zanimljivo, sve je tako malo. Imam tri vulkana. Dva ziva i jedan ugasen. Ali nikad se ne zna.
-Nikad se ne zna, rece geograf.
-Imam i jednu ružu.
-Ne belezimo cvece, rece geograf.
-Zasto? To je najlepší cvet!
-Zato sto je cvece prolazno.
-Sta znaci to "prolazno"?
-Geografije su, rece geograf, najdragocenije knjige. One nikad ne zastarevaju. Vrlo je retko da neka planina promeni mesto. Vrlo je retko da neki okean presusi. Mi pisemo o stvarima koje su vecne.
-Ali ugaseni vulkani mogu proraditi, upade mu u rec mali princ. Sta znaci "prolazno"?
-Bilo da su vulkani ugaseni ili zivi, za nas je to svejedno, rece geograf. Za nas je vazna planina. Ona se ne menja.
-Ali sta znaci "prolazno"? ponovi mali princ koji nikada u svom zivotu nije odustajao od vec jednom postavljenog pitanja.
-To znaci "ono sto ce ubrzo nestati".
-Moja ruža ce ubrzo nestati?
-Naravno.
"Moja ruža je prolazna, rece u sebi mali princ, a ima samo cetiri trna da se brani od sveta. I ja sam je ostavio sasvim samu kod kuce!"
Tada je prvi put zazalio. Ali se ponovo ohrabrio:
-Sta mi savetujete da posetim? upita on.
-Planetu Zemlju, odgovori mu geograf. Ona je na dobrom glasu...
I mali princ pode misleci na svoju ružu.

XVI poglavlje

Sedma planeta bila je dakle Zemlja.

Zemlja nije ma kakva planeta! Racuna se da na njoj ima sto jedanaest kraljeva (ne zaboravljajuci naravno crnacke kraljeve), sedam hiljada geografa, pet stotina hiljada poslovnih ljudi, sedam i po miliona pijanica, trista jedanaest miliona uobrazenih ljudi, to jest oko dve milijarde odraslih osoba.

Da biste dobili predstavu o velicini Zemlja, reci cu vam da je pre pronalaska elektrike bilo potrebno drzati, na svih sest kontinenata, citavu vojsku od cetiri stotine sezdeset dve hiljade pet stotina jedanaest fenjerdzija.

Posmatrano izdaleka to je stvaralo vecelepan utisak. Pokreti te vojske bili su ujednaceni kao pokreti nekog baleta u operi. Najpre je dolazio red na fenjerdzije na Novom Zelandu i u Australiji. Zatim bi ovi, posto bi upalili svoje svetionike odlazili da spavaju. Zatim su ulazili u igru fenjerdzije u Kini i u Sibiru. Onda bi i njih nestalo iza kulisa. Tada su nastupale fenjerdzije u Rusiji i Indiji. Zatim oni u Africi i Evropi. Pa oni u Juznoj Americi. Onda u severnoj Americi. I nikad nisu gresili kojim redom treba da se pojave na pozornici. To je bilo velicanstveno.

Samo su fenjerdzija jedinog svetionika na Severnom polu i njegov kolega na jedinom svetioniku na Juznom polu, vodili besposlicarski i bezbrizan zivot: oni su radili dvaput godisnje.

XVII poglavlje

Kad covек zeli da bude duhovit, desava se da malcice slaze. Nisam bio sasvim posten kad sam vam govorio o fenjerdzijama. Mogao bih da stvorim pogresan utisak o nasoj planeti kod onih koji je ne poznaju. Ljudi zauzimaju vrlo malo mesta na Zemlji. Kad bi dve milijarde stanonika koji naseljavaju Zemlju stajali malo stisnuti kao na nekom zboru, lako bi se mogli smestiti na trg dvadeset milja dug i dvadeset milja širok. Covecanstvo bi se moglo zbiti na najmanje ostrvce u Tihom okeanu.

Odrasle osobe nece vam naravno verovati. One zamisljaju da zauzimaju mnogo mesta. Smatraju sebe vaznim kao baobabi. Preporucite im neka racunaju. One obozavaju brojeve: to ce im se dopasti. Ali ne gubite vreme na taj dosadni zadatak. Nema smisla. Imajte poverenja u mene.

Posto se nasao na Zemlji, mali princ je bio veoma iznenaden sto ne vidi nikog.

Vec se uplasio da nije pogresio planetu, kad se neki prsten boje meseca pokrete u pesku.

-Dobro vece, rece mali princ za svaki slucaj.

-Dobro vece, rece zmija.

-Na koju sam planetu pao? upita mali princ.

-Na Zemlju, u Afriku, odgovori zmija.

-Oh! Zar na Zemlji nema nikoga?

-Ovo je pustinja. U pustinjama nema nikoga. Zemlja je velika, odgovori zmija.

Mali princ sede na jedan kamen i podize oci nebu:

-Pitam se, rece on, da li su zvezde osvetljene zato da bi jednog dana svako mogao naci svoju. Pogledaj moju planetu. Ona je upravo iznad nas... Ali kako je daleko

-Lepa je, rece zmija. Zasto si dosao ovamo?

-Imao sam teskoca sa jednim cvetom, odgovori mali princ.

-O! rece zmija.

I oboje zacutase.

-Gde su ljudi? najzad ponovo progovori mali princ. Covek se oseca malo usamljen u pustinji...

-Covek je usamljen i medu ljudima, rece zmija.

Mali princ je dugo posmatrao zmiyu:

-Cudna si ti zivotinja, progovori on najzad, tanka kao prst.

-Ali sam mocnija od kraljevskog prsta, rece zmija.

Mali princ se osmehnu:

-Nisi bas tako mocna... nemas cak ni noge... nisi u stanju ni da putujes...

-Mogu te odneti dalje nego brod, rece zmija.

Ona se omota oko noge malog princa kao zlatna grivna.

-Onaj koga ja dodirnem, vraca se u zemlju odakle je i dosao, dodade ona. Ali ti si cist i dolazis sa jedne zvezde...

Mali princ ne odgovori nista.

-Zao mi te je, tako slabog, na ovoj Zemlji od kamena. Mogu ti pomoci jednoga dana ako budes mnogo zalio za svojom planetom. Mogu...

-Oh! Razumeo sam vrlo dobro, rece mali princ, ali zasto uvek govoris u zagonetkama?

-Ja ih sve resavam, rece zmija.

I oboje zacutase.

XVIII poglavlje

Mali princ predje pustinju i srete samo jedan cvet. Cvet sa tri listica, ne beznacajni cvetic...

-Dobar dan, rece mali princ.

-Dobar dan, odgovori cvet.

-Gde su ljudi? uctivo zapita mali princ.

Cvet je jednog dana video neki karavan kako prolazi:

-Ljudi? Ima ih, verujem, pet ili sest. Spazio sam ih pre mnogo godina. Ali nikad se ne zna gde su. Nestalni su kao vetar. Nemaju korena i to im mnogo smeta.

-Zbogom, rece mali princ.

-Zbogom, rece cvet.

XIX poglavlje

Mali princ se pope na neku visoku planinu. Jedine planine koje je dotada poznavao bila su tri vulkana koji su mu dopirali do kolena. A ugasenim vulkanom sluzio se kao stolicicom. "Sa jedne visoke planine kao sto je ova, pomisli on u sebi, obuhvaticu pogledom celu planetu i sve ljude..." Ali je primetio samo ostre kamene vrhove.

-Dobar dan, rece on za svaki slucaj

-Dobar dan... dobar dan... dobar dan... odgovori odjek.

-Ko ste vi? upita mali princ.

-Ko ste vi... ko ste vi... ko ste vi... odgovori odjek.

-Budite mi prijatelji, ja sam sam, rece on.

-Ja sam sam... ja sam sam... ja sam sam, odgovori odjek.

"Cudne li planete! pomisli on tada. Sva je suva i siljata i sva slana.

I ljudi nemaju maste. Ponavljaju ono sto im se kaze... Kod kuće sam imao jednu ružu: ona je uvek govorila prva..."

XX poglavlje

Ali se desi da mali princ, posto je dugo koracao po pesku, kamenju i snegu, najzad pronade neki put. A svi putevi vode ka ljudima.

-Dobar dan, rece on.

Bio je to vet pun rascvetalih ruza.

-Dobar dan, odgovorise ruze.

Mali princ ih pogleda. Sve su licile na njegovu ružu.

-Ko ste vi? upita on zaprepascen.

-Mi smo ruze, rekose one.

-Oh! rece mali princ.

Osecao se vrlo nesrecan. Njegova ruza mu je pricala da je ona jedinstveni primerak svoje vrste na svetu. A evo, samo u jednom jedinom vrtu, bilo ih je pet hiljada potpuno istih!

"Ona bi bila vrlo uvredjena kad bi to videla, pomisli on... strasno bi se zakasljala i pravila bi se kao da umire da ne bi ispala smesna. I ja bih bio prinudjen da je negujem, jer bi inace, da bi i mene ponizila, stvarno pristala da umre..."

Zatim pomisli opet: "Verovao sam da sam bogat sto imam jedinstven cvet, a u stvari imam samoobicnu ruzu. Nju i moja tri vulkana koja mi dopiru do kolena, i od kojih je jedan mozda zauvek ugasen; sve to ne cini me bas tako velikim princom..." I on leze na travu i gorko zaplaka.

XXI poglavlje Tada se pojavi lisica:

-Dobar dan, rece lisica.

-Dobar dan, uctivo odgovori mali princ koji se okrete, ali ne vide nista.

-Evo me ovde, rece jedan glas, pod jabukom...

-Ko si ti? upita mali princ. Vrlo si lepa...

-Ja sam lisica, rece lisica.

-Hodi da se igramo, predlozi joj mali princ. Tako sam tuzan...

-Ne mogu da se ugram sa tobom, rece lisica. Nisam pripitomljena.

-Ah! izvini, rece mali princ.

A onda razmislivsi dodade:

-Sta to znaci "pripitomiti"?

-Ti nisi odavde, rece lisica, sta trazis?

-Trazim ljude rece mali princ. Sta znaci to pripitomiti.

-Ljudi imaju puske, rece lisica, i oni love. To je prilicno nezgodno! Ali oni gaje i kokosi. Po tome su zanimljivi. Trazis li kokosi?

-Ne, rece mali princ. Trazim prijatelje. Sta znaci to "pripitomiti"?

-To je nesto sto se davno zaboravilo, rece lisica. To znaci "stvoriti veze..."

-Stvoriti veze?

-Naravno, rece lisica. Ti si za mene samo mali decak slican stotinama hiljada drugih drugih decaka. I ti mi nisi potreban. A ni ja tebi nisam potrebna. Ja sam za tebe samo lisica slicna stotinama hiljada lisica. Ali, ako me pripitomis bicemo potrebni jedno drugom. Ti ces za mene biti jedini na svetu. Ja cu za tebe biti jedina na svetu...

-Pocinjem da shvatam, rece mali princ. Postoji jedna ruza.... mislim da me je pripitomila...

-To je moguće, rece lisica. Cega sve nema na Zemlji...

-Ah! to nije na Zemlji rece mali princ.

Lisica je izgledala vrlo radoznala:

-Na nekoj drugoj planeti?

-Da.

-Ima li lovaca na toj planeti?

-Ne.

-Gle, pa to je zanimljivo! A kokosi?

-Ne.

-Nista nije savrseno, uzdahnu lisica.

Ali lisica se ponovo vrati na svoju misao:

-Moj zivot je jednolik. Ja lovim kokosi, ljudi love mene. Sve kokosi su slicne, i svi ljudi su slicni. Meni je, dakle, pomalo dosadno. Ali, ako me ti pripitomis, moj zivot ce biti kao obasjan suncem. Upoznacu bat koraka koji ce biti drukciji od svih ostalih. Drugi koraci me teraju pod zemlju. Tvoj ce me kao muzika pozivati da izađem iz rupe. A zatim pogledaj! Vidis li tamo dole, polja puna zita? Ja ne jedem hleb. Za

mene zito ne predstavlja nista. Zitna polja ne podsecaju me ni na sta. A to je zalosno! Ali ti imas kosu boje zlata. Bice divno kada me pripitomis! Zito, koje je pozlaceno, podsecace me na tebe. I ja cu voleti sum vetra u zitu...

Lisica ucuta i dugo gledase malog princa:

-Molim te... pripitomi me, rece ona.

-Vrle rado, rece mali princ, ali nemam mnogo vremena. Treba da pronadem prijatelje i da se upoznam s mnogim stvarima.

-Covek poznaje samo one stvari koje pripitomi, rece lisica. Ljudi nemaju vise vremena da bilo sta upoznaju. Oni kupuju gotove stvari kod trgovaca. A kako nema trgovaca koji prodaju prijatelje, ljudi vise nemaju prijatelja. Ako hoces prijatelja, pripitomi me!

-Sta treba da radim? upita mali princ.

-Treba da si veoma strpljiv, odgovori lisica. Najpre ces sesti malo dalje od mene, eto tako, na travu. Gledacu te krajickom oka, a ti neces nista govoriti. Govor je izvor nesporazuma. Ali, svakog dana, sescas malo blize....

Sutradan mali princ ponovo dodje.

-Bilo bi bolje da si dosao u isto vreme, rece lisica. Ako dolazis, na primer, u cetiri sata popodne, ja cu biti srecna vec od tri sata.

Ukoliko vreme bude odmicalo, bicu sve srecnija. U cetiri sata bicu uzbudjena i uznemirena; upoznacu cenu sreće! Ali ako budes dolazio kad ti padne na pamet, nikada necu znati za koji cas da spemim svoje srce... Potrebni su citavi obredi za to.

-Sta je to obred? upita mali princ.

-I to je nesto sto se davno zaboravilo, rece lisica. To je ono sto cini da se jedan dan razlikuje od drugog, jedan cas od drugih casova. Kod mojih lovaca, na primer postoji jedan obred. Oni cetvrtkom igraju sa seoskim devojkama. Cetvrtak je, dakle, divan dan! Idem u setnju cak do vinograda. Kad bi lovci igrali kad im padne na pamet, svi bi dani licili jedan na drugi, i ja ne bih uopste imala odmora.

Tako mali princ pripitomi lisicu. A kad se dan rastanka priblizi:

-Ah! rece lisica... Plakacu.

-Sama si kriva, rece mali princ, nisam ti zeleo nikakva zla, ali ti si htela da te pripitomim.

-Naravno, rece lisica.

-Ali ti ces plakati, rece mali princ.

-Naravno, rece lisica.

-Znaci, time nista ne dobijas!

-Dobijam, rece lisica, zbog boje zita.

Zatim dodade:

-Idi, pogledaj ponovo ruze. Shvatices da je tvoja jedinstvena na svetu. Vрати se onda da mi kazesz zbogom, a ja cu ti pokloniti jednu tajnu.

Mali princ ode da ponovo vidi ruze.

-Vi uopste ne licite na moju ruzu, vi jos nista ne znacite, rece im on. Niko vas nije pripitomio, i vi niste nikoga pripitomile. Vi ste kao sto je bila moja lisica. Bila je to obicna lisica slicna stotinama hiljada drugih. Ali ja sam od nje napravio svog prijatelja, i ona je sada jedinstvena na svetu.

Ruze su se osecale veoma nelagodno.

-Lepe ste, ali ste prazne, rece im on jos. Covek ne moze da umre za vas. Naravno, obican prolaznik poverovao bi da moja ruza lici na vas. Ali ona sama znacajnija je od svih vas zajedno zato sto sam ja nju zavoleo. Zato sto sam nju stavljao pod stakleno zvonu. Zato sto sam njoj napravio zaklon. Zato sto sam radi nje poubijao gusenice (sem one dve-tri radi leptirova). Zato sto sam nju slusao kako se zali, hvalise ili kako ponekad cuti. Zato sto je to tvoja ruza.

I on se vrati lisici.

-Zbogom, rece joj on...

-Zbogom, odgovori lisica. Evo moje tajne. Sasvim je jednostavna: covek samo srcem dobro vidi. Sustina

se ocima ne da sagledati.

-Sustina se ocima ne da sagledati, ponovi mali princ da bi zapamtio.

-Vreme koje su ulozio oko tvoje ruze cini tu ruzu tako dragocenom.

-Vreme koje sam ulozio oko moje ruze... rece mali princ da bi zapamtio.

-Ljudi su zaboravili tu istinu, rece lisica. Ali ti ne treba da zaboravis. Ti si zauvek odgovoran za ono sto si pripitomio. Ti si odgovoran za svoju ruzu.

-Ja sam odgovoran za svoju ruzu, ponovi mali princ da bi zapamtio.

XXII poglavlje

-Dobar dan, rece mali princ.

-Dobar dan, odgovori skretnicar.

-Sta to radis? upita ga mali princ.

-Odabiram putnike, po sveznjevima od hiljadu, odgovori skretnicar. Ispracam vozove koji ih odnose cas na desnu stranu, cas na levu.

Jedan osvetljeni brzi voz, tutnjeci kao grmljavina, zatrese skretnicarevu kucicu.

-Prilicno se zure, rece mali princ. Za cim jure?

-To ne zna cak ni masinovoda, rece skretnicar.

I zatutnja, u suprotnom pravcu, drugi osvetljeni brzi voz.

-Zar se vec vracaju? upita mali princ.

-To nisu isti, rece skretnicar. To je razmena.

-Nisu bili zadovoljni tamo gde su bili?

-Covek nikad nije zadovoljan tamo gde je, rece skretnicar.

I zagrme treci osvetljeni brzi voz.

-Da li to oni gone one prve putnike? upita mali princ.

-Ne gone oni nikoga, rece skretnicar. Oni unutra spavaju ili zevaju. Samo deca pilje kroz prozor.

-Samo deca znaju sta zele, rece mali princ. Ona gube vreme oko jedne lutke od krpa, koja im postaje veoma vazna, i ako im je neko oduzme, ona placu...

-Srecni su, rece skretnicar.

XXIII poglavlje

-Dobar dan, rece mali princ.

-Dobar dan, rece trgovac.

To je bio trgovac savrsenih pilula koje gase zed. Covek proguta jednu nedeljno i ne oseca vise potrebu da pije.

-Zasto to prodajes? upita mali princ.

-To je velika usteda u vremenu, rece trgovac. Strucnjaci su proracunali. Covek uštedi pedeset tri minuta nedeljno.

-A sta radi za tih pedeset i tri minuta?

-Radi sta hoce.

"Kad bih ja imao, rece u sebi mali princ, kad ja imao slobodnih pedeset tri minuta, uputio bih se sasvim lagano nekom izvoru..."

XXIV poglavlje

Bilo je to osmog dana posle kvara koji mi se dogodio u pustinji, i dok sam slusao pricu o trgovcu ispio sam poslednju gutljaj svoje zalihe vode.

-Ah! rekoh malom princu, tvoje uspomene su vrlo lepe, ali ja jos nisam popravio svoj avion, a nemam

vise nista za pice, i ja bih isto tako bio vrlo srecan kad bih mogao da se uputim sasvim lagano nekom izvoru!

-Moja prijateljica lija, rece mi on...

-Mali moj, nije vise rec o lisici!

-Zasto?

-Zato sto cemo umreti od zedi...

On nije razumeo moju misao, te mi odgovori:

-Dobro je kad covek ima prijatelja, cak i kad treba da umre. Ja sam vrlo zadovoljan sto sam imao lisicu za prijatelja...

"Nije svestan opasnosti, pomislih. On nikada nije ni gladan ni zedan. Dovoljno mu je malo sunca..."

Ali on me pogleda i odgovori na moju misao:

-I ja sam zedan... hajde da potrazimo neki bunar...

Napravih jedan umoran pokret: glupo je traziti bunar na sreću, u beskrajnoj pustinju. Ipak krenusmo.

Posto smo satima koracali, cuteci, pade noc, i zvezde pocese da se pale. Primecivao sam ih kao u snu, jer sam imao malu groznicu zbog zedi. Recu malog princa vrzmale su mi se po pameti:

-I ti si dakle zedan? zapitah ga.

Ali on ne odgovori na moje pitanje. Rece mi jednostavno:

-Voda moze biti dobra i za srce...

Nisam razumeo njegov odgovor, ali ucutah... Znao sam da ga nije trebalo ispitivati.

Bio je umoran. Sede. Sedoh pored njega. A posle kratkog cutanja, on dodade:

-Zvezde su lepe, zbog jednog cveta koga covek ne vidi...

Odgovorih "naravno" i posmatrah bez reci pescane nabore na mesecini.

-Pustinja je lepa, dodade on...

I to je bila istina.. Uvek sam voleo pustinju. Covek sedne na neku pescanu dinu. Ne vidi nista. Ne cuje nista. Pa ipak nesto svetluca u tisini...

-Ono sto krasi pustinju, rece mali princ, to je sto se u njoj negde skriva bunar...

Iznenada shvatih ovo tajanstveno svetlucanje peska. Kad sam bio mali stanovao sam u jednoj staroj kuci, za koju se pricalo da je u njoj zakopano blago. Naravno, niko ga nikad nije nasao, a mozda ga cak nije ni trazio. Ali je njime bila zacarana cela kuca. Moja kuca je duboko u sebi skrivala jednu tajnu...

-Da, rekoh malom princ, bilo da je u pitanju kuca, zvezde ili pustinja, ono sto cini njihovu lepotu nevidljivo je!

-Milo mi je, rece on, sto se slazes sa mojom lisicom.

Posto je mali princ zaspao, uzeh ga u narucje i ponovo krenuh. Bio sam uzbudjen. Cinilo mi se kao da nosim neko krhko blago. Izgledalo mi je cak da na Zemlji nema niceg krhkijeg. Posmatrao sam, na mesecini, to blede celo, te zatvorene oci, te pramenove kose koji su leprsalili na vetru i govorio u sebi: ja ovde vidim samo ljusku. Najvaznije je nevidljivo...

Kako se na njegovim poluotvorenim ustima ocrtavao osmeh, rekoh jos: "Ono sto me najvise uzbuđuje kod ovog malog usnulog princa to je njegova vernost jednom cvetu, to je slika jedne ruze, koja traci u njemu kao plamen lampe, cak i kada spava..." I cinio mi se jos krhkiji. Treba dobro cuvati lampe: najmanji vetric moze ih ugasiti...

I, iduci tako, pronasao sam pred zoru bunar.

XXV poglavlje

-Ljudi se, rece mali princ, tiskaju po brzim vozovima, ali ne znaju vise sta trazе. Onda postaju nemirni i vrte se u krugu...

I dodade:

-Ne vredi...

Bunar do koga smo stigli nije licio na bunare u Sahari. Saharski bunari su obicne rupe iskopane u pesku.

Ovaj je licio na seoski bunar. Ali tu nije bilo nikakvog sela i ja sam mislio da sanjam.

-To je neobicno, rekoh malom princu, sve je spremno: cekrk, vedro i uze...

On se nasmeja, dodirnu uze, i pusti da se cekrk odmota. Cekrk zaskripa kao sto skipi stari petao na krovu kad dugo nije bilo vetra.

-Cujes li, rece mali princ, mi smo probudili ovaj bunar i on peva...

Nisam zeleo da se napreze:

-Pusti mene, rekoh mu, to je suvise tesko za tebe.

Polako sam digao vedro do kamene ograde. Tu sam ga cvrsto uglavio. U usima mi je jos brujala pesma cekrka, a u vodi koja je jos podrhtavala, video sam kako podrhtava sunce.

-Zedan sam te vode, rece mali princ, daj mi da pijem...

I ja sam razumeo sta je trazio!

Podigao sam vedro do njegovih usana. Pio je zatvorenih ociju. Bilo je tiho kao na svecanosti. Ta voda je bila vise nego hrana. Ona je proizasla iz hod pod zvezdama, iz pesme cekrka, iz napora mojih ruku.

Prijala je srcu kao poklon. Kad sam bio mali, svetlost bozicnjeg drvca, muzika ponocne sluzbe, blagi osmesi davali su mom bozicnjem poklonu svu njegovu car.

-Ljudi sa tvoje planete, rece mali princ, gaje pet hiljada ruza samo u jednom vrtu... i nisu u stanju da u njima nadju ono sto traze...

-Nisu u stanju da nadju, odgovorih...

-A ipak ono sto traze, moze se naci u jednoj jedinoj ruzi ili u malo vode...

-Naravno, odgovorih.

A mali princ dodade:

-Ali oci su slepe. Treba traziti srcem.

Napio sam se. Disao sam duboko. Pesak u zoru ima boju meda. Bio sam srecan i zbog te boje meda.

Zasto je morala da se umesa tuga...

-Treba da odrzis svoje obecanje, rece mi mali princ, koji je opet seo pored mene.

-Kakvo obecanje?

-Znas i sam... brnjicu za moju ovcu... ja sam odgovoran za onaj cvet!

Izvukoh iz dzepa moje nedovrsene crteze. Mli princ ih spazi i rece smejući se:

-Tvoji baobabi lice pomalo na kupus...

-Oh!

A ja sam bio tako gord na baobabe!

-Tvoja lisica... njene usi... lice pomalo na rogove... isuvise su duge!

On se i dalje smeja.

-Nepravedan si, malisa, nisam nikad umeo nista da crtam sem zmijskog cara spolja i iznutra.

-Oh! Bice dobro, rece on, deca razumeju.

Nacrtao sam dakle brnjicu. Srce mi se steglo dok sam mu je davao:

-Ti imas neke namere za koje ja ne znam...

Ali on mi ne odgovori. Samo mi rece:

-Znas, moj pad na Zemlju... sutra ce biti godinu dana...

Zatim, pocutavsi malo, dodade:

-Pao sam tu sasvim blizu...

I pocrvene.

Ne razumevajuci zasto, ja osetih opet neku cudnu tugu. Ali mi jedno pitanje pade na pamet:

-Znaci da to nije slucajno sto si se onog jutra kad sam te sreo, pre osam dana, setao tako, sasvim sam, hiljadama milja daleko od svih naselja. Vracao si se na mesto gde si pao?

Mali princ jos vise pocrvene.

Ja dodadoh, kolebajuci se:

-Mozda zbog godisnjice?...

Mali princ ponovo pocrvene. On nikad nije odgovarao na pitanja, ali kad covek pocrveni, to znaci "da",

zar ne?

-Ah! rekoh mu ja, bojim se...

Ali on mi odgovori:

-Ti treba sada da radis. Treba da se vratis svojoj masini. Cekacu te ovde. Vrati se sutra uvece...

Ali to me nije umirilo. Setio sam se lisice. Ako covek dopusti da ga pripitome, moze se desiti da zaplace...

XXVI poglavlje

Pored bunara nalazile su se rusevine nekog starog kamenog zida. Kad sam se vracao s posla, sutradan uvece, opazio sam iz daleka mog malog princa kako sedi gore na zidu, spustenih nogu. I cuo sam ga kako govori:

-Ti se dakle ne secas? govorio je on. Nije bilo bas ovde!

Neki glas mu je bez sumnje odgovorio, jer on odvrati:

-Da! Da! tacno u ovaj dan, ali ne ovom mestu...

Produzio sam prema zidu. Jos nikog nisam ni video ni cuo. Ali, mali princ ponovo odgovori:

--- Naravno. Videces gde pocinje moj trag na pesku. Cekaj me tamo. Doci cu nocas.

Bio sam na dvadeset metara od zida i jos nisam nista video.

Posle kraceg cutanja, mali princ opet rece:

-Imas li dobrog otrova? Jesi li sigurna da se necu dugo muciti?

Stadoh, stegnuta srca, ali jos uvek nisam razumevao.

-A sada odlazi, rece on... hocu da sidjem!

Tada spustih pogled do podnozja zida i odskocih! Tu, ustremljena prema princu, nalazila se jedna od onih zutih zmija koje vas ubijaju za trideset sekundi. Preturajuci po dzepu da bih izvadio revolver, poceh da trcim, ali na sum mojih koraka zmija polako potonu u pesak, kao mlaz vode koji presahnjuje, i ne zureci se smugnu medu kamenje uz lak metalni zvuk.

Stigoh do zida tacno u casu da prihvatim u narucje mog malisana princa, bledog kao smrt.

-Sta to treba da znaci! Govoris sada sa zmijama!

Skinuo sam mu njegov veciti zlatni sal. Pokvasio sam mu slepocnice i dao mu da pije. I nisam se usudjivao nista vise da pitam. Gledao me je ozbiljno i zagrlio oko vrata. Osecao sam kako mu srce kuca kao u pticeta koje umire pogodeno iz puske. On mi rece:

-Radujem se sto si pronasao kvar u svojoj masini. Sad mozes da se vratis kuci...

-Otkud znas!

Upravo sam hteo da mu saopstim da sam, preko svakog ocekivanja uspeo da završim svoj posao!

On nista ne odgovori na moje pitanje, ali dodade:

-I ja se danas vracam kuci...

Zatim rece setno:

-To je mnogo dalje... Mnogo teze...

Osecao sam da se desava nesto neobicno. Stezao sam ga u narucje kao malo dete, a ipak mi se cinilo kao da tonem pravo u neki bezdan a ja nisam u stanju da ga zadrzim...

Imao je ozbiljan pogled, zagledan u daljinu:

-Imam tvoju ovcu. Imam i kutiju za ovcu. I brnjicu...

On se tuzno osmehnu.

Dugo sam cekao. Osecao sam da mu se malo-pomalo vracu toplota:

-Siromah malisa, uplasio si se...

Razume se da se uplasio! Ali on se tiho nasmeja:

-Jos vise cu se plasiti veceras...

Osetih kako se opet ledim pred neizbežnim. I shvatih da ne mogu da podnesem misao da više neću cuti taj smeh. Za mene je on bio kao izvor u pustinji.

-Mali moj, hocu i dalje da te slusam kako se smejes...

Ali on mi rece:

-Ove noci, bice godinu dana. Moja zvezda se nalazi tacno iznadonog mesta gde sam pao proslе godine...

-Malisa, zar ne, to je samo ruzan san, ta prica o zmiji i o sastanku i o zvezdi...

Ali on neodgovori na moje pitanje. Rece mi:

-Ono sto je vazno, to se ne vidi...

-Naravno...

-To je kao sa cvetom. Ako volis jedan cvet koji se nalazi na nekoj planeti, prijatno je nocu gledati u nebo. Na svim zvezdama cveta cvece.

-Naravno...

-To je kao s vodom. Ona koju si mi dao da pijem bila je kao muzika, zbog cekrka i uzeta... secas li se... bila je slatka.

-Naravno...

-Gledaces nocu zvezda. Moja je isuvise mala dabih ti pokazao gde se nalazi. Bolje je ovako. Moja zvezda bice za tebe jedna zvezda. Voleces dakle da gledas sve zvezde... Sve ce one biti tvoji prijatelji. A zatim, poklonicu ti nesto...

On se opet nasmeja.

-Ah! mali moj, mali moj, tako volim tvoj smeh!

-Upravo to ce biti moj poklon... bice to kao s vodom...

-Sta hoces da kazes?

-Za sve ljude zvezde ne znace isto. Za jedne, koji putuju, zvezde su vodici. Za druge, one su samo male svetiljke. Za ucenjake one su problemi. Za mog poslovnog covеka one su bile zlato. Ali sve te zvezde tamo cute. A ti, ti ces imati zvezde kakve niko nema...

-Sta hoces da kazes?

-Kad budes gledao nebo, nocu, posto cu stanovati na jednoj od njih, to ce za tebe biti kao da se sve zvezde smeju. Ti ces imati zvezde koje znaju da se smeju!

On se i dalje smeja.

-A kada se utesis (covek se uvek utesi) bice ti mило sto si se samnom upoznao. Ostaces mi uvek prijatelj. Pozeleces da se smejes samnom. otvorices po nekad prozor, onako iz zadovoljstva... I tvoji prijatelji bice iznenadeni kad te vide da se smejes gledajuci u nebo. A ti ces im tada reci: "Da, zvezda me uvek zasmеjavaju!" A oni ce pomisliti da si lud. Ala sam ti podvalio...

On se i dalje smeja...

-To ce biti kao da sam ti dao, umesto zvezda, saku paraporaca koji umeju da se smeju...

On se jos smeja. A zati me uozbilji:

-Nocas... znas... nemoj doci.

-Necu se odvajati od tebe.

-Izgledace kao da sam bolestan... izgledace pomalo kao da umirem. Tako je to. Nemoj doci da to gledas, nema smisla...

-Necu se odvajati od tebe.

Ali je on bio zabrinut.

-Zajem ti to... i zbog zmije. Ne treba da te ujeta... Zmije su zle. Mogu da ujedu iz zadovoljstva.

-Necu se odvajati od tebe.

Ali nesto ga umiri:

-Istina, one nemaju vise otrova za drugi ujed...

Te noci nisam primetio kad je posao. Pobegao je necujno. Kad sam uspeo da ga stignem, isao je odlucno, brzim korakom. Rece mi samo:

-Ah! tu si...

Uze me za ruku. Ali se jos mucio:

-Gresis. Bice ti tesko. Izgledacu kao da sam mrtav, a to nece biti istina...

Ja sam cutao.

-Shvatas. To je vrlo daleko. Ne mogu da ponesem ovo telo. Suvise je tesko.

Ja sam cutao.

-To ce biti kao stara napustena ljustura. Stare ljusture nisu tuzne...

Ja sam cutao.

On se malo obeshrabri. Ali ucini jos jedan napor:

-Bice lepo, znas. I ja cu gledati zvezde. Sve zvezde ce biti bunari sa zardalim cektrima. Sve ce mi zvezde sipati da pijem...

Ja sam cutao.

-To ce biti veoma zabavno! Ti ces imati pet stotina miliona zvoncica, a ja cu imati pet stotina miliona izvora...

I on zacuta, jer je plakao...

-To je tamo. Pusti me jedan korak samog.

I on sede jer se plasio.

Zatim rece:

-Znas... moja ruza... ja sam za nju odgovoran! A ona je tako slaba Ona je tako bezazlena! Ona ima samo cetiri nistavna trna da je brane od sveta...

I ja sam seo jer vise nisam mogao da stojim.

On rece:

-Eto... To je sve...

Jos malo je oklevao, zatim ustade. Koraknu. Ja nisam mogao da se maknem.

Blesnu zuta munja kraj njegove noge. On ostade trenutak nepomican. Nije viknuo. Pao je polako kao sto pada drvo. Nije se nista culo zbog peska.

XXVII poglavlje

I sada, naravno, proslo je sest godina... Jos nikad nisam pricao ovu pricu. Kad su me drugovi ponovo videli, bili su veoma zadovoljni sto me vide ziva. Bio sam tuzan ali sam im rekao: "To je od zamora..." Sad sam se malo utesio. To jest... ne sasvim. Ali znam da se on vratio na svoju planetu, jer u zoru nisam pronasao njegovu telo. To nije bilo tako tesko telo... A ja volim nocu da slusam zvezde. Kao pet stotina miliona zvoncica...

Ali, evo, dogada se nesto neobisno. Na brnjicu, ko ju sam nacrtao za malog princa zaboravio sam da stavim kozni kajis! Nikada je nese mosi da namesti svojoj ovci. I ja se pitam: "Sta li se dogodilo na njegovoj planeti? Mozda je ipak ovca pojela ruzu..."

Ponekad kazem sebi: "Naravno da nije! Mali princ zatvara svake noci svoju ruzu pod stakleno zvono, dobro pazi na svoju ovcu..." Tada sam srecan. I sve zvezda se smeju umiljato.

Po nekada opet kazem sebi: "Katkada je covek rasejan i to je dovoljno! Jedno vece zaboravio je stakleno zvono, ili se mozda jedne noci ovca iskrala necujno..." Tada se svi zvoncici pretvaraju u suze!...

Velika je to tajna. Za vas koji isto tako volite malog princa, kao i za mene, nije ni malo sve jedno da li je negde, bogzna gde, jedna ovca koju ne poznajemo, pojela ili nije, jednu ruzu...

Pogledajte nebo. Zapitajte se: Da li je ovca pojela ruzu ili nije? I videcete kako se sve menja...

I nijedna odrasla osoba nece nikad razumeti da to ima toliko znacaja!

Ovo je za mene najlepší i najtuzniji predeo na svetu. To je isti predeo kao i na predhodnoj strani, ali sam ga ja jos jednput nacrtao da bih vam ga dobro pokazao. Eto tu se mali princ pojavio na Zemlji, zatim je iscezao. Gledajte pazljivo ovaj predeo nebiste li bili sigurni da cete ga prepoznati, ako jednog dana budete putovali po Africi u pustinji i, ako vam se desi da prolazite tuda, preklinjem vas ne zurite se,

zastanite malo ispod same zvezde! Ako vam tada pride neki decak, ako se smeje, ako ima zlatnu kosu, ako ne odgovara kad ga covek pita, pogodicete odmah ko je. Budite onda dobri! Ne ostavljajte me tako tuznog: pisite mi brzo da se on vratio...